

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt. 50 kr. v. 8 korona.

Egyen szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi ter 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Parlamentari reform.

Sietek kijelenteni, hogy azoknak a fejtegetéseknek, melyeknek az alábbiakban hangot adok, az alapját a magyar parlament szabadelvű pártja egyik tagjának Kolozsvár törvényhatósági bizottságában elmondott beszédéből veszem.

A soproni Kraxelhubereknek a klotür behozatalát követelő ismert feliratáról volt szó. És az illető képviselő felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy kifejtse azt a nézetét, miszerint a klotür behozataláról addig nem lehet szó, míg a választási rendszer reformja nem létesítettik.

Frappansul mutatott rá arra a nagy igazságra, hogy a mai választási rendszer oly előnyöket biztosít a mindenkori kormány részére, hogy azokkal szemben a parlamentarizmus szerkesztésének és fejlődésének biztosító ellensúlyt csak a szólásszabadság mai mértékében találhatni meg. Parlamentari reform nélkül a klotür behozatala nem jelentene egyebet, mint az uralkodó többség uralmának állandósítását és a parlamentarizmusnak rideg mechanizmusát súlyosztatását.

Most, hogy a klotür kérdése ismét napirendre kerül, helyén valónak látom megemlékezni az illető képviselő ur e felfogásáról és egyben jól kihasználva a helyzetet, hogy a kormány részéről a klotür behozatala a parlamenti reform idejének, az ellenzék ama köreiben is, a melyek idáig konservatív fáziskonyaságot tanúsítottak a reform valódi tartalmáért, ezt, mint a klotür-mozgalom addigi eredményét lehet feljegyezni és megbecsülni.

Tekintsünk azonban bár el a klotür mind határozottabb alakban jelentkező ideájától, a parlamenti reform kérdésének napirendre tűzését elhalasztanunk nem lehet.

E téren Ugron Gábor tette az első határozottabb kezdeményezést, midőn most egy éve felírta zászlójára a választói jog kiterjesztésének eszméjét. És mi sem bizonyítja a közéletünkön uralkodó hazugságok rettenetes hatalmát, mint hogy oly időben, midőn a liberalizmus jelszavával mosta száját a politikai élet igen számos tényezője, ez az eszme nem a divergáló erők egyetemes eszköze, hanem a bomlasztó gyanusítások forrása lőn.

Még az ellenzéken is igen sokan megütöttek a merészségen, mely Ugron a rendkívüli kezdeményezésre ragadta. A kormányparton pedig egy újabb alapul szolgált ez ahhoz a gyűlöletes hazugsághoz, mely Ugron Gábor politikai egyéniségének integritása ellen intéztetett. Az események azonban több tekintetben igazolták Ugron Gábor.

A választások bebizonyították, hogy a jelen választási rendszer mellett nem az üres dicsekedés vakmerő túlzása többé egy-egy vidéki duodec nagyság Császár Bálint izü kijelentése. Ha kell, a pálczámát is; meg tudom választani ebben a kerületben.

A klotür veszedelme pedig azokat is meg kell, hogy győzze Ugron kezdeményezésének jogos voltáról, a kik szintén méltó indokokból, de szerencsétlenül alaptalanul, aggodalmakat tápláltak iránta.

Mikor a nemzet kormánya már eljut a reactio ama pontjához, melynél a klotür békóját is kész rá rakni a parlamenti kritika szabadságára, akkor nem lehet tétovázni az iránt, hogy csak a népjogok kiterjesztésére irányuló akció megindítása lehet. Ezt meg kell indítani akár lesz a klotürből vagy nem. Első esetben ez lesz az ellensúly, melyet a hatalom tulterjesztésével szemben, a népjog és

szabadság érdekében feltétlenül biztosítani kell. A másik esetben ez lesz a méltó válasz azoknak a köröknek törekvéseire, melyek elérkezettnek vélik az időt Magyarország teljes leigázására.

V. A.

Politikai hir.

A porosz országgyűlés feloszlátása. Berlinből írják július 24-iki kelettel:

A német kormány hajója a mai napal zavaros vizekre vitorlázott. A porosz országgyűlést ma feloszlatták, mert a képviselőház elvetette a német egyesületi törvényről szóló törvényjavaslatot. Elvetette négy szótöbbséggel, a mi arra mutat, hogy a pártok késhegyig menő harcban álltak egymással szemben.

Ez a harc ezentúl folytatódni fog künn, a parlament couloirjain kívül. Harcz ez a német császár akaratát ellen, a ki kénytelen lesz belátni, hogy a sic volo, sic jubeo elv hajótörést is szenvedhet. Diadala ez a szabadelvű pártoknak, a melyek megerősödve kerülnek ki ebből a harczból.

Parlamentari helyzet.

Bpest, jul. 24.

A pártok vezérfiai még mindig biznak abban, hogy sikerülni fog olyan megállapodásra jutni, mely lehetővé teszi a normális parlamenti viszonyokhoz való visszatérést a nélkül, hogy e végből az ellenzék külön pontokban foglalt kötelezettségeket vállalna magára.

Gajári Ödön mai felszólalása ugyan arra enged következtetést, mintha a kormány teljesen előre akarná állítani a napirendet betöltő különféle kérdéseket s minden áron meg akarná gátolni a békés kiegyenlítést, de viszont napról-napra szaporodik a szabadelvű pártban azoknak a száma, a kik még mindig biznak benne, hogy a béke helyre lesz állítva. És minthogy a békés elemek között tekintélyes számban vannak a szabadelvű párt legelőkelőbb tagjaiból, báró Bánffy miniszterelnök nem ignorálhatja tovább ezek törekvését.

A békebrátok élén a kormánypártban tudvalevőleg gróf Andrássy Gyula áll, a ki a mai ülés alatt is hosszasan értekezett Justh Gyulával s a ki ma azt a tappintatos, de egyuttal határozott meggyőződését fejezte ki, hogy az újabb békeajánlatokat a kormánypártnak kell meg tenni, mert a kezdeményezést az ellenzék már akkor megtette, mikor Szilágyi Dezső elnököt felkérte a béke konferencia közvetítésére. Gróf Andrássy, mint parlamenti körökben beszélők főképpen az sarkallja békétételre, mert a kiegyezés fontos érdekeit látja veszélyeztetve az esetben, ha a normális parlamenti viszonyok annak napirendre kerülése helyre nem állanak.

A békekötés iránt való komoly törekvése mutat az is, hogy a békebontó szónokok, mint Pulszky Ágost, Tisza István, Gajári Ödön után, most a képviselőház egyik legtekintélyesebb és legkonszenzusebb alakját gróf Csáky Albit iparkodnak megnyerni a békekötés szónokának.

Az ellenzéki pártörökben abban biznak hogy a kormánypárt nem fog mereven ragaszkodni a sokat emlegetett garanciákhoz, melyek az ellenzéknek a jövőben való magatartására vonatkoznak.

Az ellenzék fehérfiaiak az a meggyőződése, hogy utóvégre is be kell látnia a kormánynak, hogy egyetlen párt sem fogadhat el oly javaslatot, mely eleve megköti a kezét a jövőre nézve, mert minden párt csak a már ismert javaslatok természetétől teheti függővé magatartását.

Ha a kormány beleegyeznék a 16. §-nak a bizottsághoz való visszautasításába, avagy annak módosításába, az ellenzék is garanciát nyújtana arra nézve, hogy a ház asztalán levő javaslatok a normális tanácskozási módján tárgyalatnának le. A mi kíváncsít az illeti, hogy minő lesz az ellenzék magatartása a kiegyezési kérdéssel szemben, az

minden esetre attól függ, hogy minő új áldozatokat ró majd az új kiegyezés az országra, a miket, ha az ellenzék elfogadhatatlanoknak itél, azok ellen természetesen minden elfogadható parlamentáris eszközökkel küzdeni köteles. Hivatkoznak azonban az ellenzékiek arra, hogy közös ügyeket illető kérdésekben eddigelő obstrukció soha sem volt.

Magában a szabadelvű pártban óráról-órára nyomottabb lesz a hangulat. Annak a nagy lelkesedésnek, melylyel báró Bánffy Dezső „egy órási indítványát” megtapsolták, hirtelen vége lett. Bánffy érezni kezdi, hogy a szabadelvű tábor sokkal számosabb, minthogy annak az akaratát, hangulatát és törekvését kiismerni tudná. A szabadelvűpárt pedig már mozgolódik. Kérdeztetik a pártban, hogy tarthat-e soká a perfid játék s melyek azok a végleges tervek, melyek új helyzetet teremtenek, könnyen szétrobbanthatják a szabadelvű pártot. Mi tekintessék a párt nevében illetékesen megnyilatkozni? Ki képviseli a kabinét akaratát? Ezek a kérdések járják klubban és folyosón. Szerencsére megszólal a bécsi telefon meghozza a „Freundenblatt” interviuját a „vezető államférfiúnak”.

Az interviewolt államférfiú nyilatkozatait a szabadelvű pártban egyenesen báró Bánffy Dezsőnek tulajdonítják, a ki sokkal kényelmesebbnek tartja a bécsi lapot terveihez a publikálására felhasználni, mint beszélni a parlamentben, a hol az ő rokonszenves egyénisége csak újabb viharokat teremthet. Egyébként igen bölcsen cselekedett a miniszterelnök, a mikor Ausztriában publikálta a szabadelvű párt által teremtett pártközi helyzet mizériáját, mert így legalább Ausztriában tudják meg, hogy a kiegyezési tárgyalások elé éppen báró Bánffy Dezső, kormánya, valamint a pártja görditenek nagy akadályokat. Arra a kérdésre, hogy azért perhorreszkálja-e a miniszterelnök a kompromisszumot, mert a klotürt akarja behozni: nagy emphasisal így szól az „államférfiú”:

— Ez hazugság. Ez ellen az insznuáció ellen a leghatározottabban kell föllépnie. Mindenki tudja, hogy a házszabályok megszorítását csak nagy küzdelmek után lehetne keresztülvinni. A kormány nem riad vissza attól, hogy ezek az eszközökkel is megkísérelje a parlamentáris állapotok szauálását, de boldog lenne, ha e kinos szükségességet kikerülhetné. A klotür behozatalát nem szabad oly rendszabálynak tekinteni, a melyet egy kis jóakarattal elkerülhetek volna, az csak az önvédelem aktusa s bizony a hatalmas szabadelvű párt az obstrukció hallatlan kihívásával szemben, szinte határtalan türelmet tanúsított.

Igy nyilatkozik az államférfiú, a kivel szemben pártja szinte betártalan türelmet tanúsított. Hanem ennek a türelmek is vége lehet. Mert a szabadelvű párt függetlenebb tagjai egyenesen követelni fogják, hogy többé ne tartsa a miniszterelnök függőben az egész parlamentet.

A legszűkebb Bánffy-Tisza-csoportnak, persze mindegy akár hétfőn, akár kedden készül e! Dárdai a házszabályok módosításával.

Kormánypárti forrásból kapjuk a következő értesítést:

A képviselőház hétfői ülésén elsőnek jelentkezett szözlásra, mint halljuk, Károlyi Sándor gróf. Gajári Ödönnek egyik megjegyzése provokálta a fölszólalását, melynek során előreláthatólag tisztázást fog nyerni az a személyes jellegű incidens is, a mely ma Károlyi Sándor és Tisza István grófok közt fölmerült. A hétfői ülés tárgyaiból, az üléselőtti meghosszabbítása ügyében benyújtott miniszterelnöki indítványhoz föl van még jegyezve szözlásra a Kossuth-pártnak és a néppártnak két-két tagjai is. A mint benünket értesítenek, a szabadelvű párt vezető körében úgy vélekednek, hogy nyugodtan kell várni legalább még egy pár napig, hogy milyen dimenziókat és jelleget akar adni az ellenzék ennek a vitának. Tisza István gróf a ház nyílt ülésében megtette ismeretes bekezdővitéti ajánlatát, mely a párt tulajdoni részének helyeslésével találkozott.

Most már a szabadelvű párt irányadó egyéniségei szerint az ellenzéken a sor, hogy

az egyórai ülés meghosszabbítás elfogadásával s az előkészített törvényjavaslatok normális elintézésével lehetővé tegye a 16-ik §-nak minden irányban megnyugtató módosítását. Ha ezt nem teszi, ha a miniszterelnöki indítvány tárgyalásának elhúzásával nyilvánvaló módon manifestálni fogja, hogy az obstrukciós, melynek létezését is tagadták eddig, most már állandó jelleget öltött: abban az esetben a szabadelvű párt nézve előáll az a kényszerhelyzet, hogy a házszabályok módosításában keresse a rendes parlamenti tanácskozási biztosítékait. A szabadelvű párt mérsékeltbb elemei még mindig remélik, hogy erre a végső remediumra nem lesz szükség, s ebben az irányban magán érintkezés útján buzgólkodnak.

Am, hogy a reménykedésük valóra válassék, annak elengedhetetlen feltétele, hogy a miniszterelnök indítványáról való vitaközlést legkésőbb a jövő hét közepéig bafejezze a ház. Mástkülönbben el fog késmi minden bejelentési kísérlet s a mostani csöndes obstrukciót elkeseredett harcz váltja fel, a melynek mi módon való elkerülhetéséről Szilágyi Dezső, a ki Berzeviczy alelnöknek engedte át az elnöklés tisztét, a mai ülés alatt is hosszasan értekezett Bánffy miniszterelnökkel és Lukács pénzügyminiszterrel.

Jakab Elek.

Kolozsvár, jul. 26.

A nagy székely író eltemették a kerespi temetőbe. Hetvenhét évéből nem sokat fordított gondatlan életre. Szakadatlan munkásságban töltte életét. Róla csakugyan elmondható, hogy a nap 24 órájának felét író asztala mellett töltte.

Jakab Elek írói munkássága, hangya szorgalomról tett tanubizonyoságot!... Írt vaskos kötetekre terjedő könyveket, tudományos értekezéseket a szak lapokba és teméntelen tárczát a lapok számára. A lap pártállását nem nézte, mert politikai cikkeket nem írt, hanem többnyire tudományos dolgozatokat adott be, avagy szakszerűen megvilágosítá a kérdéseket, midőn a királyföld kérdése napi rendre került, a tájékozatlan politikai világott ő vezette a helyes nyomra kitűnő cikkeivel, majd önnálló munkát is adott erről ki.

Az erdélyi dolgokat senki ugy nem tudta, mint Jakab Elek. E tekintetben órákum volt a belügyi hivatalban.

Volt valami megragadó e férfiú társalgásában. Kedélyes volt s mint a kítőró zivatar hirtelen elkomorult s a legnagyobb hévvel beszélt tovább. Ilyenkor valódi szónokká vált, oly lelkesen s választékos szavakkal beszélt. Jogász koromban az utolsó évet Pesten tanulva, egy asztalnál ebédeltünk többben Kolozsvárral külön kis szobában, politikai párt nyilatkozatokat soha sem tett, bár a társalgás apró napi kérdésekről folyt rendesen, — midőn azonban a 48-as évekre ment át a beszéd, ilyenkor kipirult a láztól s ugy adta elő eleményeit az akkori időkről. Büszkén hivatkozott a Kossuthnál tett kihallgatásáról, kit magának kis kertjében talált és elbűvölte előadásával őt. Kossuth buzdítá, hogy állítsák talpra a székelyeket, a haza védelmére. Szeretett arra hivatkozni, hogy ő Kossuth-huszárvolt, — s midőn egyszer az egyik ebédő társa kicsinylőleg nyilatkozott a szabadságharcz egyes szereplőiről, felugrott helyéről, rája kiáltott: hogy az akkor hordott kardja még meg van s meg tudja azokon még forgatni, a kik nem férnek a bűrükbén. Rendkívüli heves természetű volt, de hamar kiengedett.

A 48-iki hadjáratról érdekes munkát adott ki, nem történeti könyv volt ez, hanem érdekes elbeszélése az akkori dolgoknak. S bizonytal, ha az arra hivatottak követték volna a Jakab Elek példáját, most gazdag irodalmunk lenne a 48-beli eseményekről.

Az 50-es években, Mikó Imrének jobb keze volt Jakab Elek, a grófnak nagy segélyre volt a történeti kutatásokban és munkák kiadásában. Mert Jakab Elek első sorban fáradhatlan kutató volt, a milyen édes kevés van hazánkban. A „Figyelő”-nek ő volt a legdolgosabb tagja Csaplár Benedekkel, a régi írókról egyre-másra hozták napfényre az adatokat és adták életiratukat.

Mily fárasztó munka volt teszem fel, a mit a legelső erdélyi hírlapiról adott — Szacsavay Sándorról. Mult században szerkeszté a „Magy Kurirt” Bécsben. Az összes lapszámlapozatainak tartalmát. Hasonlóan érdekes az „Erdélyi Hírlapiróladom és a Cenzura” című dolgozata, ebből megtudjuk azt is, miszerint téves azon állítás, mintha a legelső magyar erdélyi lapnak, a mit Cserei szerkesztett másodmagával, Kolozsvárt is jelent volna vagy egy száma meg, amint ezt állítja Toldy s utána mások. 1790-ben indult meg a lap Szebenben, s ott is mult ki.

Hogy Jakab Elek mennyire becsülték még a nemzetiségiek is, mutatja az, miszerint az oláh irodalmi társulat, tagjál választá. Aligha érte ezt még meg más magyar ember. Olvastam az oláhok egyik legtekintélyesebb történeti kutatójának a Jakab Elekhez írt levelét, melyben felelt Jakab Elek fölhevására, hogy adna adatokat az oláh hírlapiróladom kezdetére nézve. A feleletből megtudjuk, hogy a legelső oláh lapot Erdélyben 1790. jan. 27-én adták ki. Azt állítja az író, hogy egy oláh templomban (elfelejtém a falu nevét) találták e számot meg, szerkesztőkiadó megnevezés nélkül, de elveszett s több ugy látszik nem is nyomtatott. Lehet így van, de az mégis különös, hogy a lapról nincs cím közölve, legalább a Jakab Elek dolgozatában.

Jakab Elek történeti munkálkodása ismeretes!... A magyar történeti irodalom sokat köszönhet neki, az elérjett adatok napfényre hozásával. Az országos levéltárt, mely egy milliónál több darabból áll, mind átkutatta. Szenvedélyes kutató természetére vezethető vissza az, hogy munkái oly terjedelmek voltak. A roppant anyagot bele kellett szorítani munkájába, a mi rendkívüli nehéz feladat volt. Jakab Elek azonban fényesen megfelelt hivatásának, kitudá domborítani tárgyát a rengeteg adat halmozából. Elűtött ő a mai divatos sablon modortól, hogy kevés adat összegyűjtésével munkát adjon ki, dörgelemes és dicsekvő előszók kíséretében; ő lelkiismeretes író volt, legkisebb munkájához is gazdag anyagot gyűjtött s csak azután dolgozta fel. Nincs isoly munkája, mi arany bánya ne lenne az olvasóra nézve. A legszebb magyar styllal élt, és az olvasót meggyőződen bevezető tárgya megérthetésebe.

Munka bírására fényes bizonylatot állított ki — Kolozsvár történetével. Egy társaságban hallottam tőle, hogy midőn dolgozta a munkát, a szoba közepére volt térdelve, körülfőtte a feldolgozandó anyag, s hol innét hol onnét vett be részületeket dolgozatába. Örök becsű munka is ez, Kolozsvár polgárai mindig büszkéek lehetnek városuk történetére. Ily munkát városról, senki nem adott a hazában. Méltán kiérdemelte az ismeres babér koszoruját. De Kolozsvár polgárainak hasonlóan kötelessége, valami módon megörökíteni emlékét. A városi tanács teremében, ki kell függeszteni lefestett életnagyságú képét, és egy utcát nevével keresztelni el. Ennél többet körülményeinknél fogva nem tehetünk, de ennyit megtenni erkölcsi kötelesség.

Nagy emléket fog hagyni a székelyek szívében!... Tollával sokat írt a székelyek bajairól, történeti s más munkáiban sok becses adatot adott a székelyekről. Udvárhely-megye történetét is ő írta még és hogy a székelyek története meg lesz írva, az első sorban az ő érdeme. Jakab Elek veté fel az eszmét, egy ily munka megírására nézve; agitált, kapacitált e társban a lapokban, s pénz gyűjtött a kiadási költségekre. Midőn összegyűjtött 8—10 ezer forintot, gyűlést hívott Mikó Imrével össze, átadva a pézt, elfoglaltságára hivatkozva, indítványozta Szabó Károlyt bizni meg a nagy munka elkészítésével. A mit Szabó Károly kéziratban majdnem teljesen bevezett is. — A kiadott „Székely Oklevéltár”-ról annyit meg kell jegyeznem, hogy a nagy közönségre jó formán hasznavehetetlen olvasmány, a tul nyomó latin szövegekért. Édes kevesen tudnak mai napság latinul, daczára az iskolai tanításnak; egyelőre csak ennyit, majd lesz alkalom az összes megjelent köteteket beható üsmertetés alá venni és tárgyilagos véleményet himeztelenül elmondani.

Buzgó tagja volt Jakab Elek a Székely-

Egyletnek is, mint melyet Hajós János nyug. miniszteri tanácsos és néhai Buzogány Áron alapítottak. És a mely egylet önálló szervezetét bizonylva továbbra is fenn fogja tartani, semmi szükség arra, hogy elnyelje a Kultur Egylet. Ne igyekezzünk minden téren a centralizáció felé. A kultur egyletnek sem az irodalmi, sem a közgazdasági szakosztálya nem felel eléggé meg hívalásának, sőt más téren is úgy állunk, hogy tesszem fel a Kolozsvárai egyesült Monostoron, a magyar fiúk oláhosodnak. Jakab Elek sokat írt a széki kivándorlás ügyéről is, minden székieket érdeklő ügy megdobogtatta szívét.

Nagy tevékenységet fejtett ki, az egyházi irodalom terén is. Dávid Ferencz terjedelmes munkája örök becstől az egyházi irodalomban. A tekintélyesebb unitárius egyházi-világi férfiak leg többjének életírását ő írta meg a „Keresztény Magvető”-ben. Az unitáriusokak orákuluma az 50-60-as években Mikó Lőrincz kolozsv. unit. gymn. tanár volt, tanácsa meghallgatása nélkül az egyház semmit sem tett, vezér szelleme volt egyházának; Jakab Elek kimerítő életrajzot adott Mikóról, úgy, hogy Mikó alakja teljesen élethűen fog mind az utódok előtt állani. Jakab Elek nem volt elfogult író, hogy csak magára tartson valamit, mint a mai írói nemzedék ezt cselekszi s különösen ünhitte a történetírót, — ő készséggel elismerte másnak érdemeit és szívesen hivatkozott munkáikra. Ugyan ily szellem lengi át kiadott életíratait, a férfiakat, kikről írt, dicsőben igyekszik emléket állítani az utódoknak átadni.

Az élőkkel is így bán, szívesen írt elismerőleg munkáikról és csinált propagandát sok szereplni szeretőknek a hírlapokban, kik máskülönbén nagyon kis egyéniségek lennének, ha Jakab Elek jó szíve naggyá nem tette volna őket. Arra azonban eset nem volt, hogy magáról irasson. Pártatlanságát legjobban mutatja az, hogy a kívül feszült viszonyban élt, ha érdemes volt a megtiszteltetésre, azt első sorban ő ismerte el. Brassai ellenében volt, keményen össze tűztek 63-ban egy muzeumi közgyűlésen; nem republikánus Brassai szavait, a mivel vérgigéjéért egy önértékes férfiút, — más nem bocsátott volna talán soha meg Brassai bácsi szö ki mondásának, Jakab Elek nemes szíve meghajolt Brassai nagysága előtt, tiszteletteljesen beszélt és írt róla mindig, a nélkül, hogy baráti viszony fejlődött volna közöttük közt ki.

Gazdag könyvtárát, a mely a maga nemében unikum, a széki-kereszturi unitárius gymnasiumnak adta, nagyon csekély árban.

Erdős unitárius volt, de azért munkáiban nyoma sincs a vallása iránti elfogultságának. Pedig Kolozsvár történetét című munkájában erre lehetett volna tere, s még sem zsákmányolta az unitáriusok előnyére ki a helyzetet. Minden dolgozatában ő történetes volt, boncolta a szereplők lelkületét s tetteik rugalmát okát, hadvezér módjára át nézett az eseményeken, s a szerint adta véleményét elő.

Magyarország legnagyobb történeti kutatója immár nincs többé. Elkötözött oda, honnét nincs visszatérés. S ha van tulaj

világi élet, munkát szomjazó lelke ott is dolgozni fog, teste ellenben örök pihenőre tért az anyaföldbe. Összevagyul pora a föld porával, a haza földé eljegyezte a nagy széki író tetemét. Nyugodjék békében pihenőhelye, láng lelke belénk lehet a hazaszeretettel, a mely az ő emlékeit is megőrzi szívünkben, s neve halhatatlanná lett a magyar történeti-egyházi irodalomban.

Ürmösy Lajos.

Öngyikos mérgekeverő.

(Jäger Mari öngyikkossági kísérlete.)

Szeged, jul. 24.

Az ítélet kihirdetése után a szomorú jelenetek egész sorozata játszódott le. A síró-rió atyáknak megengedte, hogy szót váltahatnak az elítéltekkel. És ezután következtek olyan jelenetek, hogy szem nem maradt szárt razon. A mérgekeverők, a kik néhány forins nyereség reményében hideg számíttatással élassu kínos halállal emésztették el a saját véreiket, most, hogy már az akasztófa rémképe kínozza őket, lélekben testben összeu-gorodva, vonagló remegéssel borultak az atyáik nyakába. Jäger Mari körülölelték a leánya és az unokái és a halálraítelt mérgekeverőnek öszszecsókolták a kezét és a ruháját.

— Imádkozzatok a nagyanyátokért, esengett zokogva, mert nem érdemlem meg, a mit az urak tesznek velem.

Megrázóbb jelenet volt ennél Mucsi Mihályné bucsuja a szülőtől és a gyermekeitől. folyton tordelte a kezét és a nagy sírástól alig jutott lélekhez.

Valamennyien sürdün emlegették az Istent, — az egyetlent, a kitől enyhülést várnak.

— Mikor látom édes anyám? — kérdezte Mucsi Mihályné a leánya.

— Nem tudom én, nem tudom, — zokogta az asszony.

— Meddig is maradsz bent? — kérdezte az öreg anyja.

— Azt mondták, a míg élek!

— Teremtő Isten!

Gulyás Kiss Sámuel, a leestett vállu szabó, a melyen fűgő emberke volt annakelőtte, most olyan mozdulatlan alak. A leánya fekete ruhában jelent meg és letérdelt előtte. A kis szabó az összekulcsolt kezét rátette a leánya fejére és erőtellenül csókolt a homlokát.

Az örök aztán elválasztották az elítélteket a családjaiktól.

Délután fél 1 órakor a rabok lent voltak a celláikban és senki nem gondolt arra, hogy a szenzációs drámának még egy szomorú jelenete hátra van. Jäger Mari, a költői általi halálra ítélt mérgekeverő ugyan, mikor egyedül maradt zárkájában, hajából kivett két hajított, azokat kiegyenesítette s beleszurta mindkettőt a gyomrába.

A várt halál helyett azonban csak heves és kínzó fájdalom jelentkezett, hogy elkezdett kétségbeesetten jajgatni, mire be szaladtak a cellából a börtönőrök és az őrizetre kirendelt csendőrök, kiknek zokogva panasolta el öngyikkossági kísérletét.

Az óráig rögtön orvosok után szaladt a nemsokára meg is érkezett a börtönhöz Bakay kórházi és Dienes kerületi orvos, kik a vén gonosztevő hasából az egyik hajított eltávolították, a másikat azonban, mely egész hosszúságban behatolt a testbe, nem tudták kivenni. Ennek dacára is, amennyiben gyuladós tünetek nem mutatkoztak, Jäger Marinak Szegedre szállítását megengedték,

különbén egy idegent nem szólíthatna meg olyan szavakkal. Félve néztem rá, igyekeztem tisztába jönni vele, hogy miféle egyén. Magas alakjának bájos és könnyű tartásából fiatalnak gondoltam, de az arca le volt fátyolozva.

— En azt gondolom, hogy maga engem más helyett szólított meg, — mondtam, — oly fesztelenséget és közönyösséget próbált mutatni, a melyet bizonylani nem éreztem és azt gondolva, hogy ha örült és az örütsége indulatos kitörésben nyilvánul, rosszabb helyet nem foglalhatt volna el, mint a magas ponton levő keskeny szikla utat. A mennyire én tudom, folytattam, mi idegenek vagyunk.

— Idegenek! — ismétlé az asszony szavaimat oly keserű nevetéssel, a mi élémjelisége felett való kételyeimet megerősítette, és új félelemmel töltött el. — Igen — mi idegenek vagyunk — azaz, hogy mi eddig soha sem találkoztunk, ambar oly borzasztóul egymásnak az útjában állunk. Legalább egymásnak az arcát ismerünk kell. Randolphné, nézzem rám, és mondja meg, hogy a férje gyűjteményei között látta e az én arc képmet, vagy annak a vázlatát?

— Heves mozdulattal vetette hátra a sűrű fekete fátályát, és egy előttem egészen idegen arcot engedett látni. A szép, halvány, szenvedélyes arc hullámozó arany-vörös hajtól körülveve vészona — sem volt ismerősebb előttem, mint elevenen. Az asszony szürke szemei egy pillanatra a vad csodálkozás kifejezésével néztek az enyémbe, aztán ismét nevetett.

— Ő ügyesebb és óvatosabb, mint a milyennek én gondoltam, — mondtam, — mert százszor is lefestett és csinált vázlatot rólam.

— Tehát maga — egy modell? — kérdeztem habozva.

akit a 4 órai vonattal be is hoztak a csillagbörtönbe.

Mikor a hődmézvársárhelyi vonat be robogott a rókusai állomásra, a kíváncsiak serege már allepte a peront. A kocsi szakaszaiból az elítéltek közül legelőször Horváth János és Gulyás Kiss Sámuel léptek ki, akik összeváltak lánczolvá, utánuk Tóth Lidi és Varga Lidi, akiknek a két kezét szintén közzős békő szorították. Csordás Lidi szintén lánczon egyedül jött, legutoljára lánczolatlanul a súlyosan sérült Jäger Mari és a beteg Szappanos Juci. Inkább vitték őket, semmint a saját lábukon mentek. A pálya ház előtt kocsi ráültették őket, míg a többiek gyalogosan vonultak be a szürke házba, nagy szomorúsággal baktatván a szuronyos börtönőrök előtt.

Szimon Anna gyilkosai.

Filippopolisz, jul. 24.

Az egyre érdekesebbé váló leánygyilkolási pörben ma is a tanúk kihallgatását folytatják. Bojcssev ellen vallott valamennyi, a kocsiok is, a kikkel ő érintkezett, és a sanzonett-énekesnők, a kiknek társaságában Szimon Anna élt.

Alexis bérkocsis azt vallotta, hogy Bojcssev a gyilkosság előtt többször fölkereste őt.

— A fejedelmet egy magyar asszony üldözi napok óta. Ő felsége nagyon szeretne ettől az asszonnyól szabadulni s azt kívánja, hogy öld meg.

— Gyilkoljak? kérdezte a kocsi; jó, de csak akkor, ha maga a fejedelem parancsolja ezt nekem.

Bojcssev főnhéjazón a mellére ütött:

— Hát nem tudod, hogy ki vagyok én?

— Oh, én ismerlek kapitányt, de nem hiszem, hogy a fejedelem ezt akarja!

— Jól van, hát nem akarod, ne tedd. De óva intelek, hogy ne beszélj erről a dolgról senkinek, mert az életteddel játszol, fenyegetőzött Bojcssev.

Egyszerre aztán elterjedt a híre, hogy a magyar énekesnőt megölték. Az újságok is írtak róla s egy szófiai rendőrgyűlés Filippopoliszba utazott, hogy a vizsgálatot megkezdje. Novicels readőrő ezekben az izgalmas napokban magához hivatva Alexis bérkocsist s erősen megfenyegette.

— El ne árulj, hogy tudsz valamit, mert porul jársz!

Mulatságos jelenet volt, a mikor egyszerre két kocsi is jelentkezett, a ki azt bizonyította, hogy a gyilkosság napján ő vitte Bojcssev kapitányt Szimon Anna-hoz. A kocsiok az csábította tanúságtételre, hogy a filippopoliszi hatóság jutalmat ígért annak az önként jelentkező kocsiának, a ki be tudja bizonyítani, hogy ő vitte a kapitányt a gyilkosság napján Szimon Anna-hoz. A jutalom csalt két tanút is a bírák elé.

A sanzonett-énekesnőknek egy részét szintén ma hallgatták ki. Ezek is azt vallják, hogy Szimon Anna nagy nyomorúságban élt, sokszor éhezett. Egy alkalommal öngyikkosságot is akart elkövetni nagy nyomorúsága miatt. A további tárgyaláson nevezetesebb esemény alig történt. A tanuvalomásokból kiderült, hogy a gyilkosság előtt közvetlenül, Bojcssev felkereste Novicels. Bojcssev ezt állhatatosan tagadja. Bogdán csendőr nagyvén frank kárpótlást ígért a kocsiának, a ki kocsiját a gyilkosnak átadta. A kocsi arról is tanúságot tett, hogy Bojcssev már egy megelőző alkalommal is rá akarta venni Szimon Anna meggyilkolására. Akkor azt mondta, hogy Szimon Anna merényletet akar, elkövetni a fejedelmi család egyik tagja ellen azért kell őt eltérni láb alól.

— Nem látszott a kérdésemre ügyelni, de egy kis idő múlva jött hozzám, és rém nézett, nem haragosan és nem fenyegetőleg, de oly zavarodott szájjal, a mi sokkal inkább megijesztett.

Gondolkodtam és azt gondoltam, mert az erős felindulás pillanataiban az ember gondolatain, oly vadul csaponganak, — hogy a bakó éppen úgy nézzen azon áldozatára, kinek a következő percben a keze alatt kell meghalni, a hogy ő nézett reám.

Hirtelen kérő mozdulattal nyújtotta ki a kezét, és szájalmas védekező hangon mondá —

— Az Ég tanom, hogy szívesen kímélném magát! Maga oly fiatal, oly ártatlan, és oh — szegény gyermek — maga oly boldognak látszott munkája felett dalolva! Szinte egy óra hosszat néztem, mielőtt észrevettem, hogy közelében voltam. Én soha sem voltam olyan boldog — nem, még a mézes hetek első napjaiban sem — sem akkor, midőn ő leginkább látszott engemet szeretni.

— Szívem mind gyorsabban-gyorsabban dobogott, a torkomban érzett akadály mind jobban növekedett, míg végre azt gondoltam, hogy megfojt. Bizonyos voltam benne, hogy az az asszony örült; de még egy örült asszony ajkairól is borzasztó volt azokat a bizonytalan példázásokat hallani, hogy az én szerető férjem — a legizgabb, jobb, és nemesebb az emberek között — ő ellene valami borzasztó sérelmet követett el.

— Beszéljen világosan — én nem szeretem a talányokat! — kiáltám eszeveszettebb heveséggel, mint a milyen az övé volt. Ugyan miért — miképpen tud engem kímélni, a hogy maga mondja? Hagyjon fel ezzel az ostobasággal, és mondja meg egyszerűen, hogy ki legyen maga — és kinek képzel engemet?

— Rám nézett, és neheztelenségben is éreztem, hogy őszinte és természetes szájjal

Bicikli-versenyek.

Kolozsvár, jul. 26.

A kolozsvári Kerékpáros-Egylet tegnap tartotta meg a VI-ik országos pályaversenyét a sétatéri pályán. A versenyek alatt, mint pályabírák dr. Haller Károly, dr. Farkas Géza, gr. Lázár István és dr. Török Imre működtek közre. Idő mérők voltak Dunki F. és Simkovich József, a versenyt Bartha Gergely intézte.

Délután 3 órakor kezdődött a verseny, melyet szép számu közönség nézett végig. A verseny lefolyása a következő volt:

Megnyitó-verseny 2000 mtr (6 kör). Elsőnek Gyeiner Frigyes, (Bpest), másodiknak Lillits Milutin, (Bpest), harmadiknak Szentpéteri József, (Kolozsvár) érkezett be.

Vendégek-versenye. 3000 mtr. (9 kör) Első Gyeiner, második Lillits Milutin, harmadik Seregi Sándor, negyedik Fekete Jenő.

Nyeretlenek-versenye. 1000 mtr. (3 kör). A versenyzők ilyen sorrendben érkeztek: Szentpéteri József, Haltrich Adolf és Fekete Jenő.

Erdélyrészek-versenye. 2000. (6 kör) Első Szentpéteri József, második Haltrich Adolf, harmadik Keresztes Jenő.

Főverseny. 5000 mtr. (15 kör.) A versenyzők a következők sorrendben érkeztek: Lillits Milutin, Fekete Jenő, Seregi Sándor, Haltrich Adolf, Jakab Dénes.

Tandem verseny. 3000 mtr. (9 kör.) Kettős gépen indultak Schiffert — Aszlán — Lillits — Hoffman. Nyertes lett a Lillits — Hoffman pár.

Verseny a hölgyek díjért. 5000 mtr. (15 kör) Első: Haltrich Adolf, második: Keresztes Jenő, harmadik: Szentpéteri József, negyedik: Deák Loránd, ötödik: Jakab Dénes.

Vigasz verseny. Elsőnek Seregi, másodiknak Fekete Jenő, harmadiknak Reich Ernő érkezett be.

Versenyen kívül Wiegand Rezső record kísérleteket tett igen szép eredménnyel. 30 kört csinált, tehát tíz kilométert futott 15 perc és 54 másodperc alatt.

Közben műbicziklizés is volt. Fekete Pál és Wesselényi István produkáltak magukat meglepő ügyességgel. A közönség a mutatványokat megtapsolta.

Este 8 órakor társas vacsorára gyűltek a biciklisták a sétatéri kioskba, a hol a nyereségy tárgyakat, valamint az ezüst és bronz érmekeket osztották ki a nyerteseknek.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, július 26.

— Hory Béla, Kolozsvármegye árvaszéki elnöke több heti fűrdőzésre, a homorodi fűrdőbe utazott tegnap este. Távolléte alatt az elnöki teendőket dr. Rohonczy Lajos helyettes elnök fogja végezni.

— Genersich Antal budapesti egyetemi tanár 6 hetinyári szünidejét Kolozsvár tölti. A tudós tanár a napokban érkezett meg.

— Sok az eső. Valami időjósló vészmadár évekkel ezelőt azt jóslta volt, hogy az 1897-ik esztendőben a vizet megcsinálja

világ egy része. Nem tudjuk, hogy a derék jó s a világ „egy része” alatt mekkora területet ért, de azt tudjuk, hogy Magyarország — fájdalom — ebben a részben benne van. Nálunk a mult év októbertől kezdve ugyiszlva mindig esik. Alig szünetelnek párnapig az eső csatornái, ismét neki zúdul az eső és szakad, mintha töltének. A termények nagy részét elmosta, s hogy máshonnan is meglegyen nehezítve a segedelem a közlekedési vonalunk is megszakadt. Bizony nehéz egy esztendő ez, a mely sok nyomort és szegénységet szül még.

— Választások a r. k. autonómia ügyben. Az erdélyi egyházmegyei kerületi esperesi keretében megkezdődött a választások összeírása e hó közepén. Több esperesi kerületben ezt a munkát már be is végezték és megválasztották képviselőjüket. Így a magyar-fenesi r. k. egyházközség jul. 11-én tartotta a választást. Eredménye az lett, hogy br. Jósika Sámuel egyhangulag választotta a 70 szavazó képviselőnek. Magyar-Lápos és Nagy-Illonda községek jul. 7-én választottak. A szavazók száma 43 volt. Egyhangulag gr. Korniss Viktorra szavaztak. A kolozsvári egyházközség választói össze írását részben már be is fejezték. A név jegyzék 8 napig a plébánián ki lesz téve, minden 24 évet betöltött r. kath. férfi felvételteli magja, ha netán kimaradt volna. A választás napja még nincs kitűzve, azonban augusztus közepén meg fog történni. A kolozsváriak hivatalos jelöltje Jósika Samu báró az erd. r. k. társas világi elnöke, valószínű azonban, hogy Korniss gr. és esetleg mások is kapnak szavazatokat. Jósika Samu br., mint a királyhágón túl részén is nagybirtokos és így ennek révén, mint kegyuri jogokat gyakorló pátronus, e jogon amagy is tagja az ottani autonómiaának.

— A széchenyi kut tudva levőleg egykét adja a legjobb ivóvizeknek Elismeréssel konstataituk, hogy a város valamely gondot fordít is a kutra, de az ott végzett munka nem felel meg teljesen a czélnek. Nem gondoskodtak ugyanis arról, hogy a töltés közben kifolyó vizet alkalmas csatornák vezessék el a kut környékéről, hanem az ott úgy szorhat a kutba. Télen pláne felgyűl és megzselithetlen lesz a kut. Ila nem akarunk vele korcsolya pályát csinálni, okvetlenül gondoskodni kell arról, hogy a kut környékéről a vizet alkalmas csatornák elvezessék.

— Viz mindenütt. A szüntelenül tartó esőzés miatt, minden vízben áll. A pinózekben vízfakadt a legtöbb helyen, a falak felnedvesedtek, A téres helyeken, a hol inkább termett az istendáisa, — most széles tavak keletkeztek. Az utak pocsolya fészkekké alaktak és a mezai utakon a mély sár miatt lehetetlen közlekedni. A gazdáknak nagy gondot ad, hogy a mi kis terményük nagy miképen tudnak betakarítani.

— Ruzs trafik, Hallatlan „nem bionomság” az, melylyel a közfogyasztásra szánt dohányt kezelik. Ruzs, penészes, komisz, köcszmadzagos dohányt kerül ki a gyárakból a trafikokba és ezt a csömörletes izét „dohány”-nak nevezi a fináncz Rásózzák a közönségre drága pénzért, mert az állam tud mindent monopolizálni, de gondot fordítani semmire sem tud.

— Ósbudavári csuda. A színházban tegnap, hogy adták, a méltóságos oszmánok s volt bicikliknek veraenye — hiába hullt az ég könnye: a nép azzal nem törődve,

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. július 26.

Szilvia nászutazása.

„A férj és szerető” írójától.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XI.

(Folytatás.)

(27)

„Nyugodt elégedettséggel dolgoztam egy kevés ideig, kezeim és szemem kellemes munkával voltak elfoglalva, — gondolataim téged kísérték, a Von Alten ur örömet kópelltem a te társaságodban és a tizedet az általa ajánlott feltételek felett, midőn a háttam mögött lépteket hallottam és egy árny vetődött a vázlatomra. Egy kis meglepetéssel néztem fel, mert a falak lakói közül nagyon kevesen keresték fel azt a félreeső helyet és azt képzeltem, hogy rajtok kívül mi voltunk az egyedüli emberek Polgarreben. Egy szép, magas asszonyt láttam a háttam mögött állani és oly közel, hogy a mint mozdultam, talpamnak a tolla a fekete ruhájának a széknyáját érinté.

„Azt hiszem, hogy önkénytelenül valami felkiáltást tettem, mert ő sietve mondá: „Megijesztetem? Sajnálom, bigye el, hogy nagyon sajnálom azt a fájdalmat, a mit magának okoznom kell, magának, a ki nem tett semmi rosszat.”

„Ez a beszéd inkább volt minden, mint megnyugtató. Először egyszerűen megdöbbentem és aztán kezdtem gondolni, hogy mi volt a valódi ok a megijedésemre. Egy elszabadult örült kell, hogy legyen, gondolám, mert más-

különbén egy idegent nem szólíthatna meg olyan szavakkal. Félve néztem rá, igyekeztem tisztába jönni vele, hogy miféle egyén. Magas alakjának bájos és könnyű tartásából fiatalnak gondoltam, de az arca le volt fátyolozva.

— En azt gondolom, hogy maga engem más helyett szólított meg, — mondtam, — oly fesztelenséget és közönyösséget próbált mutatni, a melyet bizonylani nem éreztem és azt gondolva, hogy ha örült és az örütsége indulatos kitörésben nyilvánul, rosszabb helyet nem foglalhatt volna el, mint a magas ponton levő keskeny szikla utat. A mennyire én tudom, folytattam, mi idegenek vagyunk.

— Idegenek! — ismétlé az asszony szavaimat oly keserű nevetéssel, a mi élémjelisége felett való kételyeimet megerősítette, és új félelemmel töltött el. — Igen — mi idegenek vagyunk — azaz, hogy mi eddig soha sem találkoztunk, ambar oly borzasztóul egymásnak az útjában állunk. Legalább egymásnak az arcát ismerünk kell. Randolphné, nézzem rám, és mondja meg, hogy a férje gyűjteményei között látta e az én arc képmet, vagy annak a vázlatát?

— Heves mozdulattal vetette hátra a sűrű fekete fátályát, és egy előttem egészen idegen arcot engedett látni. A szép, halvány, szenvedélyes arc hullámozó arany-vörös hajtól körülveve vészona — sem volt ismerősebb előttem, mint elevenen. Az asszony szürke szemei egy pillanatra a vad csodálkozás kifejezésével néztek az enyémbe, aztán ismét nevetett.

— Ő ügyesebb és óvatosabb, mint a milyennek én gondoltam, — mondtam, — mert százszor is lefestett és csinált vázlatot rólam.

— Tehát maga — egy modell? — kérdeztem habozva.

— Nem látszott a kérdésemre ügyelni, de egy kis idő múlva jött hozzám, és rém nézett, nem haragosan és nem fenyegetőleg, de oly zavarodott szájjal, a mi sokkal inkább megijesztett.

Gondolkodtam és azt gondoltam, mert az erős felindulás pillanataiban az ember gondolatain, oly vadul csaponganak, — hogy a bakó éppen úgy nézzen azon áldozatára, kinek a következő percben a keze alatt kell meghalni, a hogy ő nézett reám.

Hirtelen kérő mozdulattal nyújtotta ki a kezét, és szájalmas védekező hangon mondá —

— Az Ég tanom, hogy szívesen kímélném magát! Maga oly fiatal, oly ártatlan, és oh — szegény gyermek — maga oly boldognak látszott munkája felett dalolva! Szinte egy óra hosszat néztem, mielőtt észrevettem, hogy közelében voltam. Én soha sem voltam olyan boldog — nem, még a mézes hetek első napjaiban sem — sem akkor, midőn ő leginkább látszott engemet szeretni.

— Szívem mind gyorsabban-gyorsabban dobogott, a torkomban érzett akadály mind jobban növekedett, míg végre azt gondoltam, hogy megfojt. Bizonyos voltam benne, hogy az az asszony örült; de még egy örült asszony ajkairól is borzasztó volt azokat a bizonytalan példázásokat hallani, hogy az én szerető férjem — a legizgabb, jobb, és nemesebb az emberek között — ő ellene valami borzasztó sérelmet követett el.

— Beszéljen világosan — én nem szeretem a talányokat! — kiáltám eszeveszettebb heveséggel, mint a milyen az övé volt. Ugyan miért — miképpen tud engem kímélni, a hogy maga mondja? Hagyjon fel ezzel az ostobasággal, és mondja meg egyszerűen, hogy ki legyen maga — és kinek képzel engemet?

— Rám nézett, és neheztelenségben is éreztem, hogy őszinte és természetes szájjal

volt a szemében, midőn egy hosszú fájdalom lélegzet vétel után válaszolt:

— Mondja inkább, hogy kinek képzei magát lenni? Ugy-e azt gondolja, hogy maga a Randolph Lester felesége?

— Egy pillanatra azt hittem, hogy a lábaimhoz esem, szívemet a megsebzett tüszkesség fájdalma járta át. De nem estem el — sőt nem is ingadoztam, amint az arcára néztem és hideg nyugalommal válaszoltam.

— En az ő felsége vagyok! És maga — maga ki?

— Ismét örült nevetésben tört ki és vadul kiáltá.

— Hogy tudjam én azt megmondani? En azt gondoltam, hogy ő vélem lépett házasságra de lehet, hogy csalódom. Egy évig a felesége nevezett az Ég tanom én soha sem kétkeltem annak a czimnek a jogos votán. De most, — de most! Oh, gyermek, ő mind a kettőnk ellen kegyelen vétkeket követett el, hogy egyikünk sem tudja megmondani, hogy melyikünk nevezheti magát jogosan az ő feleségének, és melyik az áldozatának!

Rémütletemre oly heves, oly szenvedélyes sirásban tört ki, a melytől még soha sem láttam senkit.

A könnyek keresztül törtek a vékony ujjakon, melyekkel arcát el próbálta takarni; az egész teste reszketett, mint ha egy erős kéz ráta volna, s nehezen lihegett kabléből jövő zokogásokat fájdalmas volt hallani.

De én nem sajnáltam őtet. Ő sajnálhattott engem, de az a borzalom, szegény, az elviselhetetlen bánatolomnak az érzete, az első frissességünkben és erejünkben voltak a szívemben.

Nem tudtam részvétellel enni iránta. É s sürdün omló könnyeiben volt valami, a mi utolsó kételylemet is eloszlatta és meggyőződest erőtetett az én nyomorult lelkemre.

— En örültnek gondoltam őt, vagyis, au-

nagy tömegekben gyűlt össze. A népet ide más is vont: az ősbudavári csoda. Az Új Világban vig talánok — a nótázásban nagy közöklök — a „Jámbo“-t vágta bus gitárral, — nem törődve esővel, sárral. Mert hiába — a gustusba, az állam törli minden. „Am-bó“-t, — de nincs hatalom a mi életörölne, a földszinéről a „Jámbo“-t. Jött a tömeg, — hisz annyi vonzó: — színház, biczikli és a Jámbo. — Am a tömegből engem csak, — egy rejtélyes pár érdekel, ki esthonályban hallgatja, a talján-kar mit énekel. — asszony így szóló — biz isten így volt — „Jámbo, jámbó uncula“, — a férfi mondá — a megcsókolá — „Drágám, drágám te kis dudu!“ Am a duetti, hogy szebb legyen, — most terezt vegyül a pár közé — s dörögi a férj a jámbó végét: „Finicula de finale“. És gyűlt a nép, szitok, visongás, — zürzavaros kiabálás, felveri a nyár esti csendet, hogy ott az ég, a föld rengett. . . . És szól a férj — ki hitte volna? Ki hitte volna kis dudu, hogy itt kőn a fák alatt van, az ősbudavári csoda!

— 48-as körök. Az erdélyi részekben, a székely földön, mint ottani levelezőnk írja, a Csik-karcsfalvi kurtlet országgyűlési képviselője Városi Gyula sikeresen működött a 48-as körök megalakítása körül. Néhány nap alatt 12 helyen alakított kört. E körök székhelyei a következők: Csik-Szépiz, Szent-Mihály, Apád, Gorocsfalva, Vacsarcsi, Rákos, Madar, Dánfalva, Jenőfalva, Szent-Tamás, Szent-Domokos, Gyergyó-Szentmiklós. Városit mindegyik a legnagyobb óvakszival fogadták. Gyergyó-Szentmiklósban nép gyűlést is hirdett, ennek megtartását azonban betegsége megakadályozta. E tárgyban nyilatkozatot is kaptunk a ma Kolozsvárt tartozkodott képviselőtől, a mit alább közlünk:

Nyilatkozat. — Gyergyó-Szt.-Miklósban, mintán a függetlenségi és 48-as kört megalakítottam, f. hó 23-ra népgyűlést hívtam egybe a piac térré, hogy a kvóta és 16. §. ellen tiltakozzék a nép. A gyűlés be is jelentetett a szolgabírósnál, azonban hírtelen megbetegedésem folytán e népgyűlést nem tarthattam meg. Tek. Szerkesztő urat kérem e néhány tájékoztató sor szíves közlésére, nehogy a népgyűlés elmaradását az a vidéken élő néhány kormányparti férfi más okból származottnak magyarázza. Hazafias üdvözléssel kész szolgálja, Kolozsvárt, 1897. július 25-én, Városey Gyula orsz. képviselő.

— Hymen. Dr. Nyerges Zsigmond közlése váltó ügyvéd ma d. u. tartotta egybekelési ünnepélyét Kolozsvárt Virányi Irén kisasszonnyal.

— A Petőfi szobor leleplezéshez. Segesvári és Fejérgyházra és vissza az Erdélyi Kárpátok tagjai, 1896 vagy 97-re az előző igazolványok előmutatása mellett a II. osztályra 1/2, II.-od osztály, az I vagy II. osztályra pedig alacsonyabb osztályu egész jeggyel utazhatnak. Ez utazási engedély jul. 28-tól aug. 5-ig szól.

A Kolozsvári ereklje muzeum az ottani felvételekhez egy munkás csapatot szervez. E csapatba beállhatnak a munkás osztályhoz tartozó szegényebb sorsu honvédek s a külvárosi földesek kik 1/2 III. osztályu jeggyel (3 frt. Kolozsvártól Segesvárig és vissza) egy csapatban utazhatnak. E csapatban részt venni szándékozik jelentkezhetnek Sipos Károlynál. Megjegyezzük, hogy a csapat csak korlátozott számban állhat.

— Petőfi ünnepre kik jelentkeztek? A jul. 31-iki ünnepélyre újabbban jelentkezett vendégek névsora a következő:

Szász Domokos erdélyi püspök Kolozsvár, Sperker Ferencz birtokos Szent-Demeter, Somogyi Albert birtokos Héjasfalva, Sándor Pál megyei aljegyző Dicső-Szentmárton, Gödri Ferencz polgármester vezetés alatt Sepsi-Szentgyörgyről egy 20 tagu küldöttség, Bocskor Ádám árvászáki elnök, Balla Károly lelkész, Zakariás István, Rednik Péter és neje, Fleiszig Gyula, Taglicht József, Staner Viktor, Stercsényi Zoltán Fogarásról, Fazabas István honvéd Kézdi-Vásárhely, Lovassi Andor és Halász Lajos a „szabadság képviselőiben, Szabó Albert Udvarhely, Szádeczky Lajos dr. a történelmi társulat képviselőiben Kolozsvár. Köllő Ignác és 20 társa Gy.-Szt.-Miklós, Egy öreg honvéd, Nagy József esperes, Bod Péter tanár, Szakács Károly tanító, Iróvicszy Dani tanító N.-Szeben, Mikó Bálint főispán Maros-Vásárhely, Kaáli Nagy Ákos Udvarhely.

— A „Nemzeti“. Baleset-Biztosító részvénytársaság erdélyi rész vezérigynökségét Mihály István vette át.

— Gazdák szerezetsétsége. A mostani időjárás minden természet elpusztított. A gazdák a legnagyobb nyomorúságnak néznek elébe. Igen sok ősi birtokot idegen kézre jutott a mostani nyomorúság helyett. A legtöbb gazda szántott, vetett, de csak szalmát aratott. Némileg szerezésen jár az, a ki a mezőre kivetheti a földjéből. Egy gazda bejelentette, hogy 28 hektoliter elvetett mag után 32 hektoliter búzát aratott. Inség időjárás egészen Bánffy Dezsőnek játszik a kezére, kinek az a nyilvánvaló törekvése, hogy Magyarországot teljesen Ausztria gyarmatává süllyessze.

— Kinevezés. Domy Lajos erdélyi egyházmegyei alapszázás tanár jelöltet az erd. püspök Gróf Majláth Gusztáv Károly, a marosvásárhelyi r. k. főgimnáziumhoz tanárrá, Wasykiewicz Viktort pedig a székelyudvarhelyi r. k. főgimnáziumhoz tanárrá kinevezte, Balogh József mvasárhelyi kinevezte.

segítő tanárt pedig a kolozsvári F. J. tud. egyetemre kiküldötte.

— Nyilvános közlönet. A Bánffy-hunyadi iparos tanonciskola idei közviszsgalata alkalmával a szorgalmas és jómagaviseletű tanulók megjutalmazására és a b. hunyadi első munkakiképzésen kiképzettek közt kiosztott emlékkönyvek: a kolozsvári tek. kereskedelmi és iparkamara 25 frtot, a b. hunyadi t. ipartestület 10 frtot méltosított adományozni, a melyhez a helybeli iparos és kereskedő urak közös gyűjtéséből befolyt 10 frt. 30 kr. adomány. Könyvjutalmat nyert 10 tanonc, emlékkönyvvel tüntettetett ki 18 kiállító. Fogadják az igen tisztelt jótevők, ezen nemes, hazafias áldozatkészségükért, kegyes adományaikért, a nevezett iskola felügyelő bizottsága és a munkakiképzés bíráló bizottsága nevében hálás köszönetünk kifejezését. Bánffy-Hunyadon, 1897. július hó. Koleszár Lajos igazgató, a bíráló biz. elnöke.

— Jäger Mari haldoklik. Szege dről telegrafálják, hogy a halálrait Jäger Mari Schreiber Fülöp és Berger Mór orvosok tegnap operálták. A börtönben reménytelen állapotban fekvő méregkeveretőn hasát vágta föl, de a hajtit, a melylyel megszúrta magát, nem sikerült kivenni.

— Ráth Károly haldoklik. A székesfőváros érdemes főpolgármestere — amint megirtuk — súlyos beteg fekszik a zoldfa-utca 9. szám alatt levő lakásán. A nagybeteg főpolgármester állapota szombaton este rosszra fordult és szívverése egyre gyöngül. Janny orvosprofesszor, a Vöröskereszt-kórház főorvosa folyvást mellette van és a család tagjai későn északra is együtt virrasztanak. A beteg súlyos vesebetegséggel és hashártyagyuladással komplikálódott és bár az agonia még nem állott be, minden perczen tartanak a katasztrófától.

A kiadóhivatal üzenete.

B. T. urnak. Beszterce. A rendkívüli fontos és halasztást nem tűrő közlemények halmaza miatt a szerkesztőség nem ad helyet cikkeknek.

MŰVESZET.

Színház. Vasárnap a „Múltóságos csizmadia“ került színpadra. Az este hőse természetesen Vendrey volt, a ki a csizmadia legény szerepében annyi habotát keltett, a mennyit a színház falai közt régen nem hallottunk. Turcsányi Olga és Ráskay Emilia a tapokra szintén rászolgáltak.

Színház hírek. Hegedűs Gyula szerdán kezd meg 4 estére terjedő vendégzereplését A kis hőrség-ben. Élénk emlékezetben van még az ő kaczagtató, szerelmes, halandvagyó vén tábornoka, melyet harmadéve játszott itt először ugyancsak a nyári színházban. Akkori partnere Vendrei fogja most is a darab másik jó szerepét, a furfangos inast játszani. Mellettük S. Aldor Juliska, Havasi Szidi, Rózsahegy, Leóvey, Szentgyörgyi vannak elfoglalva a darabban.

Orpheus az alvilágban volt a téli évad legkedveltebb operetteje, melyet holnap a rendes szereposztással ismét színpadhozna.

Éljen a kis iparos! Hegedűs Gyula második föllépése pénteken lesz, a mikor ez a hangzatos című bohózat kerül bemutatásra. Ez az aktuális érdeklő bohózat kiváló alkalmat nyújt a komikus színészeknek mulatságos figurák alakítására. A vendégzereplő Hegedűs mellett különösen Leóveynek, Vendreinek, Rózsahegyinek lesz kiváló szerepük. De jó szerepeket kaptak a darabban: Turcsányi Olga, Ráskay Emilia, Solti Helén, Pataki, Fűredi, Janovics, Bartos, Kassai és Váradi is.

Közönség köréből. *)

Az Ujvilág bérloje folyamodott a főkapitánysághoz, hogy egy Jámbo-társulat egy pár előadást tarthasson színházi előadás után. A főkapitányi hivatal teljesítette is a kérelmet, de másnap már csak egy adott engedélyt, ha a társulat csak tamburán adja elő programját s nem énekel. Az ének betiltását azzal indokolta, hogy a színházért nem lehet. Ezt igazán nem tudjuk érteni és nem hiszünk, hogy Megyeri Dezső igazgató ily megszorításokat kívánna, hisz előadás után ugy sem árthat az neki semmi, ha egy pár olasz énekel kíséri a muzsikáját.

Reméljük, hogy ép Megyeri fog közbelépni, hogy a társulat az énekléstől el ne tiltassék. E fölszólalásunkat is az ő érdekében tesszük, mert látva a tegnapi este a közönség hangulatát, igen sok ellenséget szerezne a színháznak, ha ily csekély dologban nehézséget támasztana.

Több színház látogató.

KÖZGAZDASÁG.

A cs. és kir. szab. Osztrák Phoenix biztosító-társaság Bécsben. A f. évi június 14-én tartotta meg 35-ik rendes közgyűlését. A betérjesztett számadó jelentés

*) E rovat alatti közleményekért a felelőség a beküldőt illeti. Szerk.

megállapítja, hogy az üzlet fejlődése a lefolyt 1896-ik esztendőben örvendetes lendületet vett, 5355 új kötvény 8.277.481 frtnyi tőkével állított ki és az összes biztosítási állomány az év végén 51.438.567 frt tőke és 72.732 frt évi járadékra rugott föl. Az összes díjbevétele 1.836.978,33 frtot tett ki, 71.032,28 frttal többet, mint 1895-ben. A biztosítási szerződésekből folyó kifizetést 1.072.737,07 frtot vettek igénybe. A díjtartalek felemelkedtek 11.938.695,99 frtra.

Cs. kir. szab. Osztrák Phoenix biztosító-társaság Bécsben. A f. évi június 14-én tartott közgyűlésen beszámolt az 1896-ik évről. A jelentés constatlja a lefolyt üzletév eredményének kedvező voltát és kiemeli, hogy különösen a tűzbiztosítási ágazatban igen örvendetes megnövekedett. A díjbevételek kitettek a tűzbiztosításnál 6.464.155,08, a jégbiztosításnál 775.456,58, a szállítvány biztosításnál 732.344,48, a balesetbiztosításnál 353.029,04 frtot. Az összes bevételek a tartalék hozzászámításával 10.197.483,75 frtot tettek ki. A közgyűlés elhatározta, hogy a tiszta nyereségből az alapszabályszerű javadalmának levonása után 5,1%-nyi osztalékot fizet.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Politikai hírek.

Budapest, jul. 26.

A parlamenti helyzet békés megoldására vonatkozólag a legbékésebb hangulat uralkodik a kormánypárton s a párt régi vezér emberei mindent elkövetnek, hogy tisztességes kompromisszum létesíthessék a kormánypárt és az ellenzék között.

Csáky Albin grófnak váratlan megjelenését a szombati ülésen mindenki úgy magyarázza, hogy a volt miniszter elérkezettnek látja az időt arra, hogy egyéniségének súlyával oda álljon Andrássy Gyula gróf, Hegedűs Sándor és Szilágyi Dezső mellé, a kik minden erősebb rendszabály alkalmazása nélkül ohajtják a nehéz kérdést megoldani.

A kormánypárt többsége ma már határozottan óhajtja a békét, kivéve a Tisza klikket, melynek nem kell a kompromisszum, mert a Tisza klikknek, mint hatalmi szövetkezetnek, Bánffynak pedig, mint miniszterelnöknek épen szüksége van a 16. §-ra s az e paragrafus által fölidézett parlamenti ostromállapotra, hogy behozzák a klotürt, mely nélkül az ősszel a tizen-nyolcz kiegyezési javaslatot nem lehetne letárgyalni. Szajkossal azonban akármiféle törvényt is lehet fogadtatni a Bánffy-féle többség által dominált magyar képviselőházzal.

A Tisza-klikknek azonban még egy külön oka is van arra, hogy a kompromisszum létre ne jöjjön. Ez az ok: Apponyi Albert gróf. A mely pilanatban Fejérváry Géza báró betérjesztette a magyar katonai javaslatokat, a melyek lényegükben a nemzeti párt egyik követelményét valósítják meg, leomlott a választófal, mely a nemzeti pártot a hatalomtól elzárta. Hasztalan hirdeti a szabadelvű párt, hogy a mit Fejérváry akar, nem ugyanaz, amit Apponyi akart. Apponyiék kijelentették, hogy a betérjesztett katonai javaslatokban a maguk programját látják megvalósítva s elenyészeltetve látják azt az akadályt, mely eddig a kormányra jutásuknak útjában állott. Ha pedig a nemzeti párt maga kijelenti, hogy a Fejérváry törvényjavaslaibaiban foglaltakkal beéri: akkor hasztalan időpazarlás a szabadelvű párt azon igyekezete, melylyel a nemzeti pártot a katonai oktatás ügyében valóami radikálisabb állásponthoz akarja odaszögezni.

A szabadelvűpárt mindeddig nagy sikerrel alkalmazta azt a módszert, hogy a nemzeti párt programpontjait kisajátította és maga valósította meg, persze a maga módja szerint. És most ez a módszer az ő vesztét fogja okozni. Minden nemzeti vívmány, a melyet a szabadelvű párt megvalósít, egy-egy lépéssel közelebb hozza a nemzeti pártot az uralomhoz. A magyar katonai oktatás, a magyar udvartartás tulajdonképen Apponyi érdekében valósulnak meg, az ő kormányzását készítik elő.

Apponyi most már nem csak a jövő embere, hanem határozottan a közel jövő embere. Ez pedig a Tisza klikk neve alatt szereplő politika végleges bukását jelenti. Elmozdítva a hatalom polczától, a Tisza-klikk s vele a mostani szabadelvű párt nemis látja többé viszont a husosfazekakat.

leges bukását jelenti. Elmozdítva a hatalom polczától, a Tisza-klikk s vele a mostani szabadelvű párt nemis látja többé viszont a husosfazekakat.

Apponyi uralmának közeledésével azonban ez a Tisza-klikk a klotürttel akarja megjegezíteni a maga hatalmát, hogy ne legyen mód arra, hogy bármikép is vereséget szenvedjen a parlamentben. A kompromisszum létrejötte pedig csak meghiusítaná ezt a hatalmi törekvést.

A korona és Bánffy.

Budapest, jul. 26.

A A-ny. legujabb száma e czim alatt a következő érdekes híreket bocsátja világgá:

„Udvari körökben azon nézet uralkodik, hogy az egész magyar krízis onnét ered, hogy a Tisza-klikk élet-halál harcot folytat Apponyi és a fuzió ellen. — Tiszának a politikai létért küzdének, mely nekik biztosítja a politikai hatalmat, a többséget a parlamentben.

A helyzet kulcsa a magyar parlamenti krízisre nézve tehát a Tisza-klikk attól való félelmében rejlik, hogy Apponyi kormányra juthatna, a mi a korrupció elleni harcot jelentené s a Tisza-klikk életfeltételét támadná meg.

Azt is tudják az udvari körökben, hogy Tiszának Bánffyt csak arra használják, hogy ő a koronát félrevezesse és vele elhitesse, hogy a fuzió azon mulik, — hogy Apponyi a szélső bal felé hajlik és a 1867-iki kiegyezés konszolidációjának nem barátja.

Tudják azonban Bécsben, hogy ez nem így van, bárha a jó Bánffy korlátoltságában maga is hiszi; nem áll azért, mert az 1867-iki kiegyezést kétféle irányban lehet kifejteni: „centralista irányban és centrifugál irányban.“ Tisza azért, hogy magának a hatalmat biztosítsa, a nemzet több jogát nem engedte gyakoroltatni és centralista irányban terelte az 1867-iki kiegyezést. Ellenben Apponyi azt a Deák Ferencz szellemében igyekezik kifejteni t. i. centrifugál irányban, mely a nemzet jogait érvényesíti és a kiegyezést a jövőben, minden eshetőséggel szemben biztosítja.

Szegény Bánffynak a megyei politikusnak erről fogalma sincs, hanem a mit neki a Tisza-klikk szuggerál, az Bécsben híven elmondja.

Udvari körökben mosolyogva hallgatják Bánffy kitöréseit Apponyi ellen mert tudják, hogy honnan erednek.

Azért Bánffy, a ki kötelezte magát, hogy a kiegyezést a parlamentben megszavaztatja, természetesen alkotmányos határok között carte blanche-t kapott, hogy teheszen a mit tetszik, csak érje el célját. Azt is tudjuk, hogy a kiegyezés létrejötte után Magyarországon egy neme az elkeseredésnek fog uralkodni, mert tudjuk, hogy van párt, mely ezen elkeseredést gondosan szítani fogja.

Tudjuk, hogy ezen elkeseredés Bánffy ellen oly mérvben fog jelentkezni, hogy helyzete hova tovább tarthatatlan lesz.

Le kell neki mondani, s bármiképen fogják is majd föl lemondását Magyarországon, a korona nem fogja Bánffyt visszatartani, mert a korona egyetlen törekvése, hogy lecsillapítsa a kedélyeket, melyeket felizgattak, bizonyára ok nélkül.

Bánffy a királynál.

Budapest, jul. 26.

A Bud. Tud. jelenti, hogy Bánffy Dezső tegnapelőtt Ischlbe utazott, hogy ő felségének a parlamenti helyzetről jelentést tegyen.

Bánffy vasárnap reggel meg is érkezett Ischlbe, ugyanekkor érkezett Bolfras főhadsegéd is és ő felsége mindkettőt fogadta.

Délután már Hohenlohe, német kancellár is megérkezett és azután látogatást tett a magyar miniszterelnöknel.

A parlamenti helyzet.

Budapest, jul. 26.

A parlamenti helyzet feszült. Csak Bánffy intimusai: a reactionuriasok barátai a klotürtnek s ezért Bánffy jónak látta ő felségéhez szaladni.

Most várják, hogy Szilágyi és Csáky Albin gróf nyilatkozzanak. Csáky csak holnap tér vissza a fővárosba és akkor részt vesz a parlamenti béke helyreállítását célzó törekvésekben.

Bécsi lapok szerint a helyzet jóformán tisztázva van és a kiegyenlítés nem lesz nehéz, csak az nincs még eldöntve, hogy, melyik párt tegye meg a kezdeményező lépést.

Országgyűlés.

Budapest, jul. 26.

Rég nem volt akkorá érdeklődés a képviselőház ülése iránt, mint ma mert mindenki nagy meglepetést várt Bánffy részéről.

Nagy izgatottság között állott fel az első szónok Bartha Ödön, ki hatalmas szónoklatban utasította vissza a meghosszabbításról szóló indítványt.

Károlyi Sándor gróf Gajári Ödön beszédére reflektált.

Rakovszky István mondott ezután érdekes beszédet.

Felolvasta Tisza Kálmán 1872-iki beszédét, midőn Tisza viharos tetszés között ellenezte, hogy a képviselőház ülései 10-től 3 óráig meghosszabbíttassanak.

Zichy János gróf és Lakatos Miklós beszéltek még a javaslat ellen kevés érdeklődés mellett, mert a képviselők legnagyobb része a folyósokon tolongott, kiről úgy dől fel az a hír terjedt el, hogy Bánffy már visszaérkezett Bpestre a királyi látogatásból és magával hozza a parlamenti kérdés megoldását.

A folyósok közlömben egész délelőtt telve voltak képviselőkkel, kik Bánffy ischeli útját pertraktálták.

A beavatottak azt a hirt kolportálták a legerősebben, hogy Bánffy magával vitte Erdély igazságügyi miniszter lemondását s hogy ez lesz a kérdés megoldása.

A kormánypárton már alig hallatszik hang a kompromisszum ellen. A többséget már azok képezik, a kik minden áron békét akarnak.

Hiába várták azonban Bánffyt, mert az az ülés végéig nem jelent meg.

Aczélágyuk gyártása Magyarországon.

Bpest, jul. 26.

A magyar mérnök és építészeti egyület arra a hire, hogy a közös hadsereg számára új aczélból öntött gyorságyukat fognak beszerezni, mozgalmat indított az iránt, hogy az ágyuk egy részét Magyarországon öntésék, mert a magyar bányászat is szolgáltatni képes a szükséges anyagot, a magyar gyárak pedig elég technikai készséggel bírnak az öntés művelésre. Az egyestlen gépezeti és bányászati szakosztálsának tegnapi bemutatták a ker. és pénzügyi miniszterekhez e tárgyban intézendő felirat szövegét, melyet egyhangulag elfogadtak. Elhatározták egyuttal, a felterjesztést mind a két miniszteriumhoz küldöttségileg nyújtják át.

A polgármester betegsége.

Budapest, jul. 24.

Ráth Károly főpolgármester betegsége tegnapi óta nem változott. Orrvossai dr. Jenny és dr. Hockalt ma d. e. hosszabb idők töltötték a betegnél. A katasztrófa egyelőre ki van zárva, s tekintve a beteg rendkívül szívós természetét a felgyugyulása remélhető.

Orosz ujság Konstantinápolyban.

Budapest, jul. 26.

A szultán külön iratában megengedte, hogy Konstantinápolyban egy orosz nyelvű ujságot adhassanak ki. az engedély szerint a lap célja az orosz érdekeket a török birodalom területén előmozdítani.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyitlór.

Intelligens hölgyek figyelmébe!

Első fővárosi szabászati és varró tanintézetem augusztus 1-én nyitom meg

KOLOZSVÁRT,

hol csak is intelligens hölgyek részesülnek oktatásban.

A mire bővebb felvilágosítást nyerhetnek Voith Miklós ur, ugyszintén Tamásy Tamás és fia urak üzletében.

7—10.

B.-né Amirás Mari.

